

Tančírna v Račím údolí

text **VENDULA POTŮČKOVÁ-JURÁŠOVÁ**

V DOBĚ, kdy velké množství drobnějších památek nesporně historické kvality chátrá a pomalu zaniká, je jistě pozitivním faktem, že roste snaha tyto stavby zachovat, přičemž zájem mnohdy přichází z řad laické veřejnosti. Na tradici okrašlovacích spolků, které dbaly o harmonické prostředí svých měst na přelomu 19. a 20. století, dnes navazují občanská sdružení či spolky, jež se také snaží udržovat město, jeho stavby a veřejný prostor přinejmenším v dobrém stavu. Vrcholným úspěchem pak je, když se občanům podaří stavbu zachránit, zrekonstruovat a otevřít návštěvníkům.

K takovému šťastnému konci se dobrala Tančírna v Račím údolí, ležícím u česko-polské hranice. Tančírna vznikla v roce 1906 v místě zaseknutém mezi vrcholky Rychlebských hor, v přírodě chráněné pro svůj panenský pralesovitý charakter. Byla zbudována z iniciativy vratislavského arcibiskupa kardinála Georga Koppa, jenž krom jiného velice podporoval různé německé spolky v regionu. I díky nim zde s rozvojem turistiky vznikaly chaty a zájezdní hostince pro výletníky. K návštěvě lákala nejen příroda, ale také zřícenina hradu Rychleb či skalní vyhlídka Čertova kazatelna. Pro větší pohodlí a k pobavení turistů měla být založena tančírna. K stavbě byl pozván javornický stavitel Alois Utner, autor tamní budovy nemocnice či továrny na výrobu sirek v nedalekých Bernarticích. Utner postavil novou stavbu na místě bývalé pily. Tančírnu tvoří zděná polozapuštěná spodní část, v níž se nacházel výčep s kuchyní, obytné prostory a sociální zařízení, a vyzdvížený prostor dvacet metrů dlouhého tanečního sálu, zbudovaného ve dřevě. Prostor sálu rozšiřuje veranda, podpíraná dřevěnými konzolami, do nichž ústí středové schodiště. Utner, jenž pocházel z třetí generace tesařských mistrů, vytvořil dekor stavby inspirovaný secesí a folklorními motivy právě ze dřeva. Ty pro tehdejší architektury znovu objevil Dušan Jurkovič a vyzdobil jimi v letech 1897–1899 například svůj soubor výletních ubytoven na beskydských Pustevnách.

Po otevření se těšila tančírna, zvaná po svém zakladateli Georgshalle, velké oblibě. Hosté měli k dispozici krom tanečního sálu a výčepu také venkovní posezení s výhledem do nově založeného parcíku, v němž se mohli obdivovat speciálně vysazeným stromům, například kanadskému jedlovcí, černé borovici či kavkazské jedli. Takto tančírna, která fungovala až do druhé světové války, patřila církvi a v roce 1954 byla zabavena státem. Sloužila jako herna pro pionýry z nedalekého tábora či příležitostné útočiště před nepřízní počasí a postupně chátrala. V devadesátých letech ji získaly České dráhy. Jednalo se dokonce o odkoupení a přesunutí

stavby do Ostravy. Tehdy také bývalá tančírna upoutala pozornost veřejnosti, a to především díky snaze jesenického hnutí Brontosaurus. V roce 2007 koupila objekt obec Bernartice za 350 000 Kč a požádala o dotace z Regionálního operačního programu Střední Morava na jeho opravu. Opakovaná zamítnutí však aktivisty neodradila. Nadále se snažili tento unikátní prostor oživit a pořádat zde koncerty a besedy.

Snímky © Jakub Potůček

VENDULA POTŮČKOVÁ JURÁŠOVÁ (*1989) absolvovala doktorandské studium na katedře teorie a dějin výtvarných umění Filozofické fakulty UP v Olomouci. Zaměřuje se na českou architekturu 20. století.

Šestá žádost byla naštěstí vyřízena kladně a Bernartice získaly na záchranu a opravu tančírny 12 000 000 Kč, k nimž přidaly ještě 4 000 000 z vlastního rozpočtu.

S takovouto sumou si už mohla obec Bernartice dovolit oslovit architekta, jehož tvorba jí byla blízká. Volba padla na atelier Sborwitz architekti, který vede Michal Sborwitz a v němž kromě něj působí architekti Marie Sborwitzová a Karel Prášil.

S rekonstrukcemi historických objektů a citlivými úpravami jejich okolí mají značné zkušenosti: v devadesátých letech to byl právě Michal Sborwitz, kdo prováděl velkou rekonstrukci budovy Muzea umění Olomouc či o pár let později kubistické Bauerovy vily v Libodřicích od Josefa Gočára. Jeho studio rovněž navrhlo úspěšnou rekultivaci centra města Velká Bystřice u Olomouce. Atelier několikrát prokázal, že dokáže uchopit

podstatu stavby a budovu co nejcitlivěji upravit. Rekonstrukce začala v roce 2014, na konci července 2015 byla stavba slavnostně otevřena. Krom samotné opravy budovy, při níž opět ožily pestré barevné vyřezávané dekorace připomínající krajky, drobné malby na dřevěném klenutém stropě či žlutozelené vitraje, byly provedeny také renovace toalet a zázemí, odpovídající současným požadavkům. Tančírna v Račím údolí se díky kvalitní renovaci stala jedním z finalistů Ceny Rudolfa Eitelbergera, což je ocenění udělované sdružením Za krásnou Olomouc nejlepším rekonstrukcím či novostavbám v historických prostředích měst a více Olomouckého kraje. Jeden z porotců, ředitel Národního památkového ústavu v Olomouci František Chupík, prohlásil: „Na realizaci je nutné vyzdvihnout úsilí obce Bernartice o záchranu typově ojedinělé stavby za objektivně ztížených podmínek získat finanční prostředky a s dodržáním principů citlivé obnovy, aniž by objekt požíval ochrany státní památkové péče.“ ●